PLANINARSKI SAVEZ FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
MOUNTAINEERING UNION OF FEDERATION BOSNIA AND HERZEGOVINA

Franca Lehara 9, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina; Tel: +387 (0) 33 5556 85, e-mail: psfbih1@gmail.com

PRAVILNIK

O RADU KOMISIJE ZA STAZE

PLANINARSKOG SAVEZA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 581/12/2025

11.OKTOBAR 2025.

Na osnovu člana 32. Statuta Planinarskog saveza Federacije Bosne iHercegovine, Upravni odbor na svom zasjedanju dana 19.03.2022. godine donosi:

P R A V I L N I K
O RADU KOMISIJE ZA PLANINARSKE STAZE PLANINARSKOG SAVEZA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

OPĆI DIO

Član 1.

Pravilnikom o radu komisije za planinarske staze Planinarskog saveza Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu PS FBIH ili Savez), bliže se uređuju osnove organizacije, sastav i način rada Komisije za planinarske staze (u daljem tekstu KPS ili Komisija), prava i obaveze članova KPS, međusobna saradnja članova KPS, saradnja KPS sa Planinarskim savezom Federacije Bosne i Hercegovine i stručno osposobljavanje markacista, u cilju regulisanja nadležnosti Komisije.

Član 2.

Osnovna djelatnost KPS je stručna i savjetodavna aktivnost te briga o planinarskim stazama i općim načelima zaštite prirode i okoliša, u skladu sa Statutom Planinarskog saveza Federacije Bosne i Hercegovine. KPS promoviše, unapređuje, usmjerava i koordinira aktivnosti u oblasti planinarskih staza, potiče i unapređuje markacijsku djelatnost planinarskih društava i klubova, članica Saveza, sarađuje sa drugim komisijama i članicama Saveza i dr. Komisija može sarađivati i sa pravnim subjektima i ustanovama izvan Saveza, a sve u cilju da planinarske staze budu kvalitetno održavane i sigurne za sve njihove korisnike. Komisija formira i vodi Registar planinarskih staza i markacista u Federaciji Bosni i Hecegovini, sa svim potrebnim informacijama.

UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA I RUKOVOĐENJE KOMISIJE

Član 3.

Unutrašnja organizacija Komisije mora biti prilagođena propisanim nadležnostima, potrebnom obimu stručnih poslova i raspoloživim resursima Saveza. Članovi Komisije su iskusni članovi planinarskih društava koji su pokazali sveobuhvatnost u znanju i razumjevanju koje se tiče planinarenja i planinarskih staza.

Komisijom rukovodi predsjednik Komisije koga imenuje i razrješava Upravni odbor Saveza svojom odlukom.

Prijedlog sastava komisija potvrđuje Upravni odbor Saveza svojom odlukom koju dostavlja predsjedniku komisije. Komisija na prvoj konstituirajućoj sjednici donosi i usvaja prijedlog pravilnika o radu komisije.

Pravilnik o radu komisije mora biti odobren od strane Upravnog odbora Saveza.

Član 4.

U skladu sa Pravilnikom o radu komisija PS FBiH, komisija se sastoji od neparnog broja članova, pri čemu najmanje tri (3), a najviše devet (9) članova, što zavisi od potreba i obima aktivnosti koje Komisija provodi. Komisija se organizuje u sljedećem sastavu:

- predsjednik Komisije
- zamjenik
- članovi

Članove Komisije i predsjednika Komisije bira i imenuje Upravni odbor Saveza, na prijedlog članica Saveza, planinarskih društava i klubova.

Mandat članova Komisije traje četiri (4) godine i članovi mogu biti ponovo imenovani.

Komisija po potrebi može organizirati posebna radna tijela (radne grupe, povjerenike, koordinatore i sl.) za pojedina područja iz djelokruga svoga rada. Članovi radnih tijela biraju se iz redova istaknutih aktivnih članova planinarskih društava i ne moraju biti članovi Komisije.

Član 5.

Sjednicama Komisije obavezno prisustvuje i radom rukovodi predsjednik Komisije, a u slučaju njegove spriječenosti zamjenik predsjednika ili član komisije od njega određen. U opravdanim i hitnim slučajevima komisije mogu održati i elektronske sjednice kojom obavezno rukovodi predsjednik komisije.

Komisija održava sastanke najmanje tri puta godišnje (lično ili putem odgovarajuće online platforme).

Komisija donosi punopravne odluke prostom većinom ukupnog broja glasova članova Komisije.

ZADACI KOMISIJE

Član 6.

Komisija ima sljedeće zadatke:

- predlaže Upravnom odboru Saveza vrste i načine vođenja evidencije svih planinarskih staza i definiše koje podatke predložena evidencija treba da sadrži;
- vodi evidenciju - registar planinarskih staza koji su odobreni i registrovani na području djelovanja Saveza (planinske i pješačke staze, transverzale)
- predlaže Upravnom odboru Saveza ažuriranje postojećih i izradu novih propisa u oblasti planinarskih staza (propisi – uputstva o uređenju, označavanju i održavanju planinarskih i pješačkih staza i puteva, propisi o kategorizaciji planinarskih staza, propisi o transverzalama i dr.);
- pomoć planinarskim društvima u planiranju i koordinaciji projektovanja, izgradnje, označavanja, održavanja i očuvanja planinarskih staza;
- izdavanje dnevnika, izrada priznanja i organizovanje postavljanja žigova na planinarskim transverzalama kojima upravlja PS FBIH;

- pregled ispunjenih dnevnika, izdavanje značaka ili priznanja za transverzale kojima upravlja PS FBIH;
- uvodi savremene standarde u planiranju, izboru, uređenju i održavanju planinarskih terena;
- organizacija i provođenje školovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja markacista;
- komisija vodi registar markacista;
- predlaganje godišnjeg financijskog plana Komisije;
- predlaganje godišnjeg plana rada;
- izrada godišnjih izvještaja o radu za Skupštinu PS FBIH-a;
- saradnja s drugim komisijama PS FBIH-a;
- učestvovanje u rješavanju pitanja od međusobnog značaja s istovrsnim komisijama planinarskih saveza drugih, prije svega susjednih država;
- objavljivanje podataka i informacija o planinarskim stazama, markacistima i transverzalama na internetskim stranicama PS FBIH-a i ostalim glasilima;

PRAVA I OBAVEZE ČLANOVA KOMISIJE

Član 7.

Prava članova Komisije su:

- da učestvuju u radu Komisije i doprinose ostvarivanju njenih ciljeva;
- da učestvuju u izvršavanju zadataka iz Programa i Plana rada Komisije,
- da podnose inicijative, daju mišljenja, primjedbe i ocjene, da učestvuju u predlaganju i donošenju odluka Komisije,
- da budu informisani o radu Komisije.
- da budu birani u radne timove – referate komisija, delegacije Saveza u komisijama srodnih međunarodnih asocijacija i radna tijela resornih ministarstava u BiH po odluci Upravnog Odbora;
- da imaju i sva druga prava utvrđena Statutom Saveza i ovim Pravilnikom.

Član 8.

Obaveze članova Komisije su:

- da postupa u skladu sa Statutom Planinarskog saveza FBiH, važećim Pravilnikom o radu komisija PS FBiH i ovim Pravilnikom;
- da čuva ugled planinarstva;
- da se pridržava planinarske etike i da njeguje odnose međusobne saradnje sa drugim članovima Komisije i drugim planinarima, što je jedna od osnovnih karakteristika i principa planinarskog pokreta,
- da njeguje i razvija pravilan odnos prema prirodi i u svim situacijama insistira na njenom očuvanju i zaštiti
- da prisustvuju sjednicama Komisije i uzmu aktivno učešće u njenom radu;

- da o eventualnoj spriječenosti da prisustvuju sjednicama komisija, obavijeste predsjednika Komisije;
- da se po dobijanju riječi pridržavaju predmeta rasprave i dnevnog reda;
- da čuvaju poslovnu i drugu tajnu;
- da realiziraju preuzete obaveze i dužnosti u Komisiji utvrđene Statutom Saveza i ovim Pravilnikom.

STRUČNA ZVANJA MARAKACISTA

Član 9.

Markacist je stručno zvanje za planinare koji su završili obuku za markiranje i posjeduju dozvolu za markaciste. Markacisti učestvuju u obilježavanju (markiranju) i održavanju planinarskih staza prema projektima koje odobri PSFBiH i planinarsko društvo (u daljnjem tekstu: PD) te vode timove koji obilježavaju i održavaju planinarske / pješačke staze u PD u kojem su članovi.

Član 10.

Prema stepenu stručne osposobljenosti markacisti koriste sljedeće stručne nazive:

- markacist,
- markacist voditelj,
- markacist instruktor.

Član 11.

Markacist može biti svaki punoljetni član PD koji je završio obuku za markaciste u organizaciji Komisije. Nakon uspješno završene obuke dobiva diplomu o završenoj obuci za markaciste i iskaznicu markacista koja se evidentira u registar markacista PS FBIH-a pod registarskim brojem koji mu je upisan u iskaznicu markacista.

Član 12.

Markacist voditelj je stručno zvanje koje markacisti stiču nakon najmanje 2 (dvije) godine od završene obuke za markaciste, a nakon učestvovanja u barem 5 (pet) markacijskih akcija u koje se ubrajaju i one prije završene obuke za markaciste.

Markacist voditelj stiče pravo na značku MARKACIST PSFBiH -a.

Markacist voditelj u okviru PD za čiju aktivnost je dobio zaduženje o stazi, samostalno projektuje planinarske/pješačke staze u PD i učestvuje u praktičnoj obuci markacista. Markacist voditelj učestvuje u svim oblicima stručnog usavršavanja markacista u organizaciji Komisije.

Član 13.

Markacist instruktor može postati markacist voditelj stručno osposobljen prema programu koji utvrđuje Komisija. Kandidate za markaciste instruktore predlaže Komisija ili planinarsko društvo čiji je kandidat član. Komisija određuje voditelje školovanja (mentore) za obuku markacista instruktora iz redova postojećih instruktora.

Markacist instructor treba biti u zvanju markacist voditelj najmanje 3 (tri) godine. Osim toga potrebno je da je učestvovao u najmanje 3 (tri) obuke marakacista u organizaciji KPS PSFBiH kao kandidat za markacist instruktora i to kao demonstrator i teoretski predavač; da ima preporuku instruktora, voditelja obuke sa kojim je izvodio obuku; da je aktivno učestvovao u organizovanju markiranja kao markacist voditelj (dokaz izvještaji društava ili lični izvještaj ovjeren od društva); da nije mlađi od 21 godine; da je pratio novine koje se donose vezano za markacijske aktivnosti.

Markacist instruktor predlaže, planira, organizije i provodi stručno školovanje markacista. Predlaže unapređenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja markacista uvođenjem savremenijih tehnika i metoda rada i razvija nove programe osnovnog i dodatnog obrazovanja markacista. Markacist instruktor stalno razvija svoje sposobnosti i proširuje svoja stručna znanja.

Član 14.

Značka markacista je okruglog oblika, veličine 35 (tridesetpet) mm, opasana sa zlatnom niti uz koju je crveni krug širine 5 (pet) mm, u kojem piše velikim slovima boje zlata PLANINARSKI SAVEZ FBiH u gornjem i MARKACIST u donjem dijelu. Središnji dio omeđen je zlatnom kružnicom. U sredini značke, na svijetlo-plavoj podlozi je obris planine, koja je bijele boje. Vrhovi stilizirane planine su zlatne boje. Preko planine je u donjem dijelu markacija. Crveni i bijeli rub markacije obrubljen je zlatnim crtama. Zadnja strana je zlatne boje i na njoj je otisnut redni broj. Značka vrijedi uz markacističku iskaznicu, a redni broj iskaznice i značke su isti.

Iskaznica je pravougla, veličine 8,5 x 5,5 cm. U gornjem zaglavlju piše: PLANINARSKI SAVEZ FBIH, ispod piše KOMISIJA ZA PLANINARSKE STAZE, ispod stoje lični podaci i slika, ispod piše: MARKACIST. Na poleđini isto zaglavlje, ispod su kategorije i potpis predsjednika komisije. Evidenciju iskaznica vodi komisija. Značka ne vrijedi bez iskaznice, a korištenje jedne oznake bez druge smatrat će se kršenjem ovog Pravilnika. Iskaznica je vlasništvo PS FBiH.

Član 15.

Prava markacista su:

- stručno usavršavanje i stiecanje novih znanja i vještina za označavanje, uređivanje i održavanje planinarskih staza,
- stručna pomoć i podrška pri uređivanju i održavanju planinarskih staza,
- zaštitna oprema u skladu sa aktivnostima koje obavlja,
- nadoknada troškova prijevoza i noćenja prilikom uređivanja planinarskih staza, ovisno o mogućnostima pojedinih planinarskih društava,
- uključivanje u rad i aktivnosti Komisije, prikupljanje podataka o planinarskoj stazi, bilježenje trekova/tragova i kontrolnih tačaka, ucrtavanje uređenih tragova/tragova na digitalnu topografsku kartu i sl.

Član 16.

Obveze markacista su:

- učestvovati na označavanju, uređivanju i održavanju planinarskih staza u organizaciji PD, gradskog planinarskog saveza ili PS FBIH--a,

- pridržavati se pravila označavanja planinarskih staza koja su propisana aktima PS FBIH-a na planinarskim stazama,
- odnositi se pažnjom dobrog domaćina prema materijalima i sredstvima za rad,
- paziti da prilikom rada svojim postupcima ne prouzrokuje štetu na privatnim i javnim dobrima, organizatoru akcije ili korisniku planinarskih staza,
- brinuti o zaštiti prirode i ekološkom zbrinjavanju otpada tokom i nakon svake akcije,
- učestvovati na seminarima i drugim oblicima stručnog usavršavanja,
- nositi iskaznicu markacista sa sobom pri svakoj markacijskoj akciji

Član 17.

Za svoj rad markacist odgovara matičnoj planinarskom društvu, gradskom/kantonalnom planinarskom savezu i Komisiji.

STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE MARKACISTA

Član 18.

Osnovno stručno osposobljavanje markacista provodi se prema važećem Pravilniku o školovanju markacista PS FBIH-a. Obuka se sastoji od teorijskog i praktičnog dijela, a vode ga instruktori markacisti/instruktori drugih zvanja, a određene cjeline mogu voditi i drugi pozvani stručnjaci iz jedne od oblasti definisane u program školovanja. Nakon teorijskog dijela, znanje polaznika obuke provjerava se putem pisanog testa. Primjena teorijskog znanja provjerava se i tokom izvođenja praktičnog dijela pri kojem polaznici obuke rade na održavanju dijela planinarske staze.

Član 19.

Obuke za markaciste organizira Komisija, a suorganizator je planinarsko društvo ili kantonalni/gradski planinarski savez na čijem se području djelovanja organizira obuka. Obuke se održavaju prema utvrđenim potrebama planinarskih društava na pojedinim područjima, a polaznici obuke mogu biti članovi svih planinarskih društava.

Član 20.

Troškove pohađanja obuke mogu snositi matična planinarska društva, kantonalni/gradski planinarski savezi ili polaznik lično.

Član 21.

Jedan od oblika stručnog osposobljavanja su i seminari koje održavaju instruktori Komisije, instruktori drugih stručnih komisija, te druge stručne osobe unutar i izvan PS FBIH-a.

Član 22.

Na obuci za markaciste mogu učestvovati i uposlenici javnih ustanova zaštićenih planinskih područja, planinari učlanjeni u planinarska društva drugih država i ostale osobe uz saglasnost nadležnih tijela PS FBIH-a.

ORGANIZACIJA MARKACISTA

Član 23.

Markacisti se mogu organizirati u svim matičnim planinarskim društvima te gradskim i kantonalnim planinarskim savezima. Markacisti su u matičnim planinarskim društvima organizovani u komisijama, sekcijama odnosno organizacijskim jedinicama što je uređeno normativnim aktima pojedinog planinarskog društva. Komisiju, sekciju odnosno organiza cijsku jedinicu predvodi povjerenik koji svoje planinarsko društvo predstavlja ujedno prema kantonalnom/gradskom savezu i Komisiji.

Član 24.

Planinarska društva organizovana prema članu 23. ovog Pravilnika mogu i direktno sarađivati s Komisijom, a posebno u slučaju ako na nekom području ne postoji kantonalni/gradski savez ili ako planinarsko društvo nije članica kantonalniog/gradskog saveza.

Član 25.

Brigu o planinarskim stazama prvenstveno vode markacisti organizovani u osnovnim planinarskim društvima. Brigu o planinarskim stazama unutar granica zaštićenog područja može preuzeti i javna ustanova za upravljenje zaštićenim područjem uz odgovarajuću stručnu osposobljenost za to zaduženih uposlenika, stečenu na obuci za markaciste.

Član 26.

Osnovna planinarska društva registrovana u PS FBiH-u, u cilju provođenja osnovnih aktivnosti PS FBiH -a, mogu provoditi sljedeće:

- imenovati voditelja svoje komisije, sekcije, odnosno grupe za planinarske staze koji mora biti registrirani markacist PS FBiH -a i o tome obavijestiti Komisiju,
- voditi popis planinarskih staza koje održava, a koji sadrži podroban opis staze s oznakama križanja, tekstom svih putokaza i kartama s ucrtanim stazama,
- održavati planinarske staze za koje je zadužena,
- podnositi dvogodišnji izvještaj o održavanju planinarskih staza kantonalnim/gradskim planinarskim savezima i Komisiji,
- evidentirati i arhivirati podatke o održavanju planinarskih staza,
- surađivati s Komisijom prije planiranja ili trasiranja svakog novog planinarskog puta odnosno planinarske transverzale,
- voditi spisak markacista i evidentirati njihove aktivnosti
- poticati uključivanje svojih članova u markacističke aktivnosti i uputiti na obuku za markaciste sve one koji za te aktivnosti imaju sklonost,
- odazivati se na skupove i aktivnosti markacista po pozivu Komisije,
- zatražiti pomoć Komisije ako iz bilo kojih razloga ne može izvršavati dužnosti iz ovog članka.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27.

Markacist može izgubiti stečeni status ako ne ispunjava obveze propisane člankom 16. i ako postupa suprotno odredbama ovog Pravilnika. Postupak oduzimanja statusa markacist, markacist voditelj i markacist instruktor provodi Komisija u skladu sa odgovarajućim aktima PS FBIH-a. Član planinarskog društva kojem je oduzet stručni naziv markacista ima pravo žalbe Upravnom odboru PS FBIH -a u roku 15 dana od primitka pisane obavijesti.

Član 28.

Pojedina pitanja iz djelatnosti rada Komisije po potrebi se mogu urediti odgovarajućim knjigama standarda, priručnicima, programima, uputama, smjernicama, postupcima ili procedurama, preporukama i sl. kako bi se osigurao jedinstveni pristup u okviru PS FBIH-a. To su npr.: definicije, izgled i vrste oznaka, način i pravila označavanja, postupci ili procedure osnivanja, registracije i ukidanje ili deaktiviranje planinarske staze i planinarske transverzale, planovi i programi školovanja i stručnog usavršavanja markacista, postupak licenciranja, organizacija obuka i radionica, izgled i sadržaj obrazaca, korištenje znaka markacist, sadržaj, način vođenja i održavanja registara i dr. Akti Komisije su javno dostupni na internetskim stranicama PS FBIH-a.

Član 29.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja i objavljivanja na službenoj web stranici Planinarskog saveza FBiH.

Predsjednik PS FBiH